

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro Quarto Decretalium : In Quo De Sponsalibus, Et Matrimoniis, & quae eis annexa sunt, agitur, eadémque plenè, & theoricè explanatur, & declarantur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1678

Titulus. XV. De Frigidis, & maleficiatis, & impotentia coeundi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98293](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98293)

Tertia conditio requisita ad incurrendam hanc excommunicationem est, ut scienter in eatur tale matrimonium cum impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, vel cum Moniali, n. 46. Excusat autem ab hac excommunicatione incurrenda 1. ignorantia etiam culpabilis, non solum facti, sed etiam iuris, imò & crassa, dummodo non sit affectata, cit. n. 46. 2. Si quis, ignorans, & bonâ fide contraxit matrimonium cum consanguinea, vel affine, & postea conscius impedimenti ei cohabitaret, & utatur conjugio, hanc excommunicationem non incurrit, n. 47. 3. Et si in primis tribus casibus excommunicati sint ipso iure, qui scienter contrahunt matrimonium cum consanguinea, affine, vel Moniali: non autem incurritur in posterioribus tribus casibus, si Religiosi, Moniales, vel Clerici in sacris Ordinibus constituti scienter matrimonium contrahant, & quæ sit ratio diversitatis? num. 48. Denique absolutio ab hac excommunicatione est reservata Episcopo, cit. Clem. unic. n. 48. in fine.

SECTIO III. De dispensatione in impedimentis consanguinitatis, & affinitatis dirimentibus matrimonium, & de impedimento publicæ honestatis.

§. I. Quousque S. Pontifex dispensare possit in gradibus consanguinitatis, & affinitatis?

Generatim loquendo, potest S. Pontifex dispensare in omnibus gradibus consanguinitatis, vel affinitatis Jure Canonico solum prohibitis, & dirimentibus matrimonium. Quare potest Pontifex dispensare in omnibus gradibus consanguinitatis lineæ collateralis etiam in secundo, solo primo excepto, inter fratres, & sorores, num. 49. Quin imò solet Papa interdum ex benignitate dispensare cum personis inferioris conditionis in secundo gradu consanguinitatis ob causam urgentem etiam privatam, cit. num. 49. Potest etiam S. Pontifex dispensare in omnibus gradibus affinitatis lineæ transversæ, v. g. ut quis ducat sororem, vel consobrinam, vel materteram uxoris defunctæ. In affinitate verò orta ex copula fornicaria dispensari potest etiam in primo gradu lineæ rectæ, ut si quis v. g. ducat filiam mulieris, cum qua fornicatus est, n. 50. Difficilius autem dispensatur super impedimento consanguinitatis, quàm affinitatis in simili gradu, & quò propinquior est gradus consanguinitatis, vel affinitatis, eò gravior causa requiritur ad dispensandum, cit. num. 50.

§. II. An in dispensatione aliquibus concessa in linea collateralis inæquali, attendendus sit, & exprimendus gradus remotior, an verò propinquior?

Quando alicui conceditur dispensatio, ut possit contrahere matrimonium, v. g. in quarto gradu aliàs prohibito, uterque contrahentium debet distare in quarto: alioquin si alter distaret in tertio gradu à stipite, non valeret dispensatio, præsertim si hoc habet consuetudo loci, cui standum est ad vitandum scandalum, c. Quod dilecto. 3. h. t. n. 51. idque declaratur n. 52. & 53. deducuntur quædam corollaria num. 54. & 55.

§. III. An dispensatio obtenta à Papa contrahendi matrimonium inter consanguineos in gradu prohibito valeat, si in eo falsa causa sit expressa?

Dispensatio à Papa obtenta super matrimonio in-

ter consanguineos contracto in gradu prohibito non valet, si in ea causa falsa sit expressa, Papa eam confirmet, c. Quia circa. 6. h. t. n. 57. & prior expositio est communior, nempe quod valeat dispensatio, si in ea falsa causa sit expressa, Papa eam confirmet, n. 59. Dux sunt casus standi in matrimonio contracto in gradu prohibito, una est, si ex matrimonio contracto superius; altera propter scandalum vitandum propter bonum pacis, cit. n. 59. in fine.

§. IV. De impedimento publicæ honestatis in matrimonio rato, & non consummato.

ASSERTIO I. Ex matrimonio rato, & consummato oritur impedimentum publicæ honestatis, etiam post Concil. Trident. dirimentium cum alterius conjugis consanguinitate ad quartum gradum inclusive, n. 60. Irritum fuerit ex quacunque causa, n. 61. Quam si sit irritum ob defectum liberi conjugis ob errorem personæ, n. 62. Nec oritur impedimentum, quando matrimonium est dirimentum, quia deest præsentia Parochi, & duorum testium, n. 62. Deducuntur alia duo corollaria in fine.

SERIES CAPITVLORVM

IN ANTIQVIS.

c. 1. n. 30.
c. 2. n. 35. & seq.
c. 3. n. 51. & 4. seqq.
c. 4. n. 37. & 2. seqq.
c. 5. n. 25. & seq.
c. 6. n. 56. & 3. seqq.

c. 7. n. 19. & 1. seqq.
c. 8. n. 13. & 1. seqq.
c. 9. & ult.
In Casu
Clem. unic. n. 48.
bus seqq.

TITVLVS X

DE FRIGIDIS, ET MALIS

& impotentia coeundi

Impotentia alia est ad proles generandam sola non impedit matrimonium, nec dirimentum ad copulam carnalem pertinet, impotentia proveniat ex causa naturali, v. g. ut frigidity in viro, vel ex accidentali, sive ex causa extrinseca, & accidentali, scilicet leſio, vel morbo. Rursum impotentia ad copulam alia est perpetua, alia temporaria, impotentia alia est absoluta, quæ respicit personam impedit copulam, alia respectum personarum respectu certæ personæ, vel aliquarum personarum, alia sequitur, & supervenit, & impedit. Denique alia impotentia dirimentum, alia sequitur, & supervenit.

§. I. Quinam sint impotentes ad matrimonium contrahendum, vel non?

Impotens ad copulam non est apponendus matrimonium, c. 2. h. t. n. 2. Et si sit simplex impotentia, quædam provenit ex accidentatione, vel abscissionem membri generandi, maleficio diabolico, cit. n. 2. Evacuati, seu castrati non possunt valide contrahere matrimonium, num. 3. Hermaphroditi non possunt contrahere matrimonium, vel cum faciebant prævalet sexus virilis, vel cum viri-

in gradu
sit expre
circa. 6. h. i.
n. n. 17. & 18.
or, nempe qu
causa sit er
Dux sunt cas
to in gradu
tracto super
um vitandum
in fine.

et honestas
in consumm
nonio ratio
nendum pub
ident. dicim
gis confange
& n. 60. Ide
e causa, n. 4
um liberi co
Nec oportet
nium est cla
& duorum
corollaria

ITVLO
7. n. 19. &
8. n. 11. &
9. & n. 12.

IN CLAU
Clem. un. n.
bus segg.

V S X
MALE
coeundi

olis gener
um, nec di
halem petic
(a naturali
ex archidia
ccidentia
impotentia
ia tempor
que resp
lia respect
, vel aliq
impotentia
superven
s ad matrim
vel non?

non est ap
h. t. n. 2.
oventia
ente extrin
embri gen
. Evolutio
t valide con
phroditu
el cum fru
el cum viti

Si quis accepit aliquam in uxorem, eique per
mensum, vel per tres menses, vel per annum coha
bitavit, asseritque se frigidum esse, nec posse illam,
vel aliam mulierem cognoscere, tunc si ipsa mulier
idem affirmat, idque probare potest per rectum, &
verum iudicium, à se invicem separari debent, ita ta
men ut si vir aliam postea in uxorem duxerit, reus
sit perjurii, & ad priorem uxorem, post peractam
penitentiam, redire debeat. Si vero illa prior post
annum, ac dimidium ad Episcopum, vel ejus Officia
lem provocavit, dicens, quod eam vir suus non po
tuit cognoscere, hic verò id neget, ei credendum est,
cum sit caput mulieris, cur enim tamdiu tacuit? Si
verò ab initio post mensem, vel duos ad Episcopum
proclamavit, dicens virum esse impotentem, idque
probari possit per rectum iudicium, separari potest,
& ipsa, si velit, alteri nubere, c. 1. h. t. n. 13. & 14.

Soli confessioni mariti, & uxoris asserentium impo
tentiam non creditur contra matrimonium, sed alia
probatio requiritur, ut possit fieri separatio, c. n. 14.

Præterea si de impotentia coeundi constet, statim
matrimonium separatur, aliàs cohabitabunt conju
ges per triennium, dando operam carnali copula;

quo elapso, si simul cohabitare noluerint, & mulier
per justum iudicium probare potuerit, quod eam co
gnoscere nequiverit, nubat alij, & tunc separentur.
Si verò consentiant simul habitare, vir habeat illam
ut fororem. Si autem confiteantur, quod nunquam se
invicem cognoverint, cum septima manu propin
quorum, vel vicinorum, si propinqui deficiant, iure
jurando dicant, quod una caro per carnalem copu
lam nunquam effecti sint, & tunc mulier potest ali
um accipere. Verum si vir aliam duxerit, tunc vir,
ac uxor sunt rei perjurii, & peractâ penitentia, cogi
debent redire ad prius conjugium, c. Laudabilem. 5.

h. t. n. 15. Quando non constat de impedimento frigiditatis, vel alterius similis impotentia, & statim probari non potest per certa signa, tunc requiritur triennalis cohabitatio conjugum, n. 16. In impedimento frigiditatis triennium hoc computatur à die copulae attentatae, quod conceditur ad explorandam conjugis potentiam, c. n. 16. Debent autem, si uterque conjux fateatur impedimentum impotentia, septem consanguinei cujusque conjugis, vel vicini jurare, vel in defectum eorum, alij, n. 17. Conjuges debent jurare de certa scientia, consanguinei vero de sola credulitate, c. n. 17. Si verò reputatus frigidus aliud matrimonium ineat, ipsi conjuges rei sunt perjurii, n. 18. Si ob frigiditatem viri, sit dissolutum matrimonium, & is aliud ineat, statim hoc posterius matrimonium est dissolvendum, n. 19. Si puer XIV. anno completo, vel femina XII. adhuc sint impotentes ad copulam, expectandum est usque ad plenam pubertatem, nempe XIV. in feminis, & XVIII. in viris, n. 20.

§. IV. Continuatur eadem materia.
Si vir contraxit cum muliere, quæ impedita, v. g. arcta, & omnino inhabilis facta est ex infirmitate, ita ut arte Medicorum curari non possit, viro datur licentia ducendi aliam, c. Ex litteris. 3. h. t. n. 21. Ob nullam infirmitatem, vel aliam impotentiam supervenientem conjugia solvi possunt, c. n. 21. Si de impotentia superveniente matrimonio certò constat, eam esse perpetuam, illicita est talibus conjugibus copula conjugal, quamvis tactus ijs sint liciti, absque periculo tamen pollutionis. Quod si de impotentia superveniente matrimonio sit dubiū, tum sit perpetua, an verò solum temporalis, licitum est conjugibus conari ad copulam, quamdiu spes est seminandi intra vas, n. 22. Si impedimentum mulieris arctæ, præter Divinum miraculum, sine vitæ periculo, potuit removeri, non est perpetuum: quare si per sententiam Ecclesiæ ex errore informationis separata fuit à marito, & ipsa alteri se conjunxit, relicto secundo, debet redire ad primum, quia erat verum matrimonium. Sed si mulier hæc separata à viro professa est Religionem, & vir aliam duxit, tenet secundum: quia primum non erat confirmatum, aliàs redeat ad primam, nisi idcirco, quod illa cum alio fuerit fornicata, à viro repellatur, c. Fraternitatis. 6. h. t. n. 23. Propter impedimentum mulieris arctæ, si appareat, quod præter Divinum miraculum, & ope humana, sine periculo vitæ, vel gravi corporis, tolli non potest, matrimonium separari potest, n. 24. Omne impedimentum impotentia viri, vel mulieris, quod operâ humanâ, sine gravi periculo corporis tolli non potest, reddit inhabilem ad contrahendum.

Tomus II.

F f

trahen-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

trahendum matrimonium: secus si factio humano potest removeri, absque gravi periculo corporis, n. 25. Si mulier sit cognita ab uno viro, praesumitur, quod etiam cognosci possit ab alio, nisi contrarium probetur, modo uterque vir similis sit aetate, ac robore, n. 26. Propter impotentiam proveniente ex maleficio potest matrimonium separari, nec restauratur, etsi vir post mortem illius aliam ducat in uxorem, & illam cognoscat: & cur separatur matrimonium propter frigiditatem viri, vel arctitudinem mulieris: & si postea contrahatur cum alio, vel alia, & appareat ex postfacto esse potens ad copulam, restauratur primum matrimonium: & tamen si separatur matrimonium propter maleficio, non cogatur vir, si contraxit cum alia, eamque cognovit, redire ad primam? n. 27. Error, sive ignorantia juris non est probabilis, nec excusat: si tamen sit probabilis, ut si erretur in facto, excusat, n. 28. Si mulier transivit ad Religionem, & Professionem emisit, tunc matrimonium postea contractum per primum virum cum secunda muliere, tenet, & debet cum illa remanere. Quod si appareat Ecclesiam deceptam esse in separatione matrimonii, dum impotentiam iudicavit esse perpetuam, restaurandum est prius matrimonium cum muliere, n. 29. Si mulier dicat se per triennium cohabitasse cum viro, & illum esse impotentem, vir autem fateatur se esse impotentem quoad illam, sed non quoad alias, & si per inspectionem matronarum mulier reperitur virgo, factaque inquisitione, non reperitur aliqua à viro illo carnaliter cognita fuisse, & si constet eos per continuum triennium cohabitasse, ipsique conjuges cum septima propinquorum manu jurent se carnaliter commisceri non potuisse, tunc inter eos sententia divortii est proferenda, c. Litterae. 7. & ult. h. t. n. 30. Idque declaratur, & explicatur n. 31. & 2. seqq.

SERIES CAPITVLORVM.

IN ANTIQVIS.	c. 5. num. 15. & aliquot seqq.
c. 1. n. 13. & seqq.	
c. 2. n. 2.	c. 6. n. 23. & aliquot seqq.
c. 3. n. 21.	c. 7. & ult. n. 30. & 3. seqq.
c. 4. n. 8. & seqq.	

TITVLVS XVI.

DE MATRIMONIO CONTRACTO contra interdictum Ecclesiae.

§. I. An, & quâ ratione matrimonium contractum contra interdictum Ecclesiae dirimatur, vel impediatur?

Quaer. I. Quod dicatur interdictum Ecclesiae, & quot modis fiat? Resp. Fieri potest circa matrimonium tribus modis, nempe per legem Ecclesiasticam, quâ certis temporibus nuptias celebrari prohibet, vel per Iudicem Ecclesiasticum, vel per Parochum, n. 1. Quando Iudex alicui mulieri interdicit, ne nubat, & ipsa, spreto mandato, contrahit matrimonium, illud tenet, imponitur tamen sic contrahentibus poenitentia, & separantur quoad torum, donec de causa interdicti cognoscatur, c. 1. h. t. n. 2. & 3. Matrimonium dissolvit praecedentia sponsalia, etiam si praecesserit interdictum Ecclesiae, vel Iudicis, n. 4. Probabilius est speciale esse in parentibus, ut

si pro filiis contrahant sponsalia, vel matrimonium sufficiat eorum taciturnitas, & praesentia, si extraneus pro extraneo, tunc enim aliud signum consensus internum exprimitur, leant sponsalia, vel matrimonium, n. 5. si quis contrahat sponsalia de futuro cum contra interdictum Ecclesiae, non dirimitur matrimonium postea contractum cum alia, c. 1. Solum interdictum Ecclesiae factum propter perpetuum, non perpetuum, sed temporale dirimit matrimonium postea contractum propter consanguinitatem prohibentem matrimonium, si postea contra interdictum matrimonio jungantur, excommunicati separari, donec de causa cognoscatur, n. 6.

§. II. De aliis impedimentis, quae non dirimunt tantum matrimonium contractum

Huiusmodi impedimenta, quae matrimonium subsequens non irritant, sed impediunt illicitum reddunt, plura numerantur. Sed haec impedimenta pleraque omnia sublata, n. 12.

SERIES CAPITVLORVM.

IN ANTIQVIS.	c. 2. n. 6. & 3. seqq.
c. 1. n. 2. & 3. seqq.	c. 3. & ult. n. 12.

TITVLVS XVII.

QUI FILII SINT LEGITIMI.

§. I. De filiis legitimis, & illegitimis.

ASSERTIO I. Filii sunt legitimi, vel legitimi tantum, qui adoptivi, qui non à natura, sed à sola sunt, vel legitimi, & naturales, qui ex matrimonio nati sunt, n. 1. Filii illegitimi contra matrimonium sunt nati, & hi veluti tantum, qui nati sunt à parentibus, ante conceptionem, vel saltem nativitate dimittuntur dirimente matrimonium contrahunt. Non naturales verò, seu spurii dicuntur filii, qui nati sunt ex damnato coitu, inter quos nativitate, nec conceptionis matrimonium poterat. Secundum Jus Civile verò filii alii sunt naturales, alii non naturales, alii item secundum Jus Civile varii sunt legitimi.

§. II. Quinam in specie iudicantur legitimi?

Filii concepti ante sententiam divortii, qui publicè, & sine contradictione fide utriusque, vel saltem alterius parentum contraxerunt, sunt verè, & proprii filii, licet inter tales parentes existat impedimentum Canonicum v. g. consanguinitas propter quod postea tale matrimonium iudicatur fuit separatim tanquam invalidum, n. 2. autem filii ex tali putativo matrimonio habentur legitimi, duo requiruntur, nempe matrimonium publicè, & in facie Ecclesiae, quod bonâ fide, c. n. 5. Filii suscepti à clandestinè contrahentibus, etiam si praesentem coram Parocho, & testibus, tamen denunciationibus, sunt illegitimi, n. 3.